

TA’LIM MUASSASALARI BOSHQARUVINI SHARQ MUTAFAKKIRLARI ASARLARI VOSITASIDA RIVOJLANTIRISH STRATEGIYASI

*Turg’unova Barnoxon Nabiyevna Qo‘qon universiteti
Ta’lim muassasalarining boshqaruvi yo‘nalishi magistranti*

Annotatsiya: Ta’lim muassasalari o‘quvchilarda bilim berish va tanqidiy fikrlash ko‘nikmalarini shakllantirish orqali jamiyat kelajagini shakllantirishda hal qiluvchi rol o‘ynaydi. Ushbu muassasalarni samarali boshqarish ularning muvaffaqiyati va barqarorligini ta‘minlash uchun muhim ahamiyatga ega. Ushbu maqolada biz Sharq mutafakkirlarining fikrlari asosida ta’lim muassasalarini boshqarishni rivojlantirish strategiyasini o‘rganamiz. Sharq falsafasi va etakchilik tamoyillariga tayanib, ta’lim muassasalarini boshqarish samaradorligini oshirish bo‘yicha istiqbollarga ega bo‘lishimiz mumkin.

Kalit so‘zlar: Sharq mutafakkirlari, Sharq falsafiy asoslari, strategik tushunchalar.

Abstract: Educational institutions play a decisive role in shaping the future of society by imparting knowledge and forming critical thinking skills in students. Effective management of these institutions is essential to ensure their success and sustainability. In this article, we will study the strategy of developing the management of educational institutions based on the ideas of Eastern thinkers. Based on Eastern philosophy and leadership principles, we can gain perspectives on improving the effectiveness of educational institutions management.

Key words: Eastern thinkers, Eastern philosophical foundations, strategic concepts.

Аннотация: Образовательные учреждения играют решающую роль в формировании будущего общества путем передачи знаний и формирования навыков критического мышления у учащихся. Эффективное управление этими учреждениями имеет важное значение для обеспечения их успеха и устойчивости. В данной статье мы изучим стратегию развития управления образовательными учреждениями на основе идей восточных мыслителей. Опираясь на восточную философию и принципы лидерства, мы можем получить перспективы повышения эффективности управления образовательными учреждениями.

Ключевые слова: восточные мыслители, восточные философские основы, стратегические концепции.

Sharq mutafakkirlari asarlarida etakchilik, boshqaruv va insoniy munosabatlarga chuqur tushunchalar berilgan. Boshqaruvda axloqiy xulq-atvor, xayrixohlik va ijtimoiy totuvlikning muhimligini ta’kidlangan. Sharq mutafakkirlarining falsafasi boshqalarga o‘rnak bo‘ladigan fazilatli rahbarlar - etakchilarni tarbiyalashning ahamiyatini ta’kidlandi.

Farobiy jamiyat rivojida madaniyatning, xususan, rahbar madaniyatining nechog‘li o‘rin tutishini “Fozil odamlar shahri”, “Kitobli madaniyat al-fozila vaal-madanatal-mubaddalavaal -madanatazzola” (Fozil, johil, fosiq, o‘zgartirilgan va adashganlar shahri haqida kitob), “Kitob mubodioroual-madanatal fozila “(Fozil shahar ahli qarashlarining asoslari haqida kitob) , “Kalom fi almillatal fiqh al-madaniy” (Xalq va shaharlarni boshqarish huquqi haqida so‘z) singari kitoblarida to‘laqonli asoslab beradi. Asarlarning mazmun mohiyati allomaning “Madaniyat”, “al-madaniya”, “al-madanat”, “al-madaniy”

singari tushunchalarni jamiyat hayoti, odamlarning munosabatlari, xislatlari bilan mushtarak tasvirlaydi.[1]

Sharq mutafakkirlarining donoligiga tayangan holda, ta’lim muassasasi boshqaruvi bir nechta asosiy strategiyalardan foydalanishi mumkin. Eng avvalo, ta’lim muassasalaridagi rahbarlari Sharq mutafakkirlari o’rnagidan kelib chiqib, axloqiy xulq-atvor va ma’naviy etakchilikni birinchi o’ringa qo’yishlari kerak. Halollik, rahm-shafqat va adolatni qo’llab-quvvatlagan holda, rahbarlar xodimlar, talabalar va manfaatdor tomonlar o’rtasida ishonch va sadoqatni ilhomlantirishi mumkin. Bundan tashqari, rahbarlar, Sharq mutafakkirlari tomonidan ilgari surilganidek, boshqaruvga nisbatan moslashuvchan yondashuvni qo’llashlari mumkin. O’zgarishlarni qabul qilish, ijodkorlikni rag’batlantirish va shaxslarning tashabbus ko’rsatish imkoniyatlarini kengaytirish yanada dinamik va innovatsion ta’lim muhitiga olib kelishi mumkin.

“Madaniy jamiyat va madaniy shahar shunday bo’ladiki, shu mamlakatning aholisidan bo’lgan har bir odam kasb-hunarda ozod, hamma bab-barobar bo’ladi, kishilar o’rtasida farq bo’lmaydi, har kim o’zi istagan yoki o’zi tanlagan kasb-hunar bilan shug’ullanadi. Odamlar chin ma’noda ozod bo’ladilar. Odamlarning tinchlik va erkinliklariga halaqit beruvchi sulton bo’lmaydi. Ular odamlar ichida ko’tarilgan, sinalgan eng oliyjanob, rahbarlikka loyiq kishilar bo’ladilar. Shuning uchun bunday rahbarlar o’z saylovchilarini to’la ozodlikka chiqaradilar, ularni tashqi dushmandan muhofaza qiladi. Bunday rahbarlar hammaga barobar munosabatda bo’ladilar, hatto hammaning manfaatini o’zlarining manfaatlaridan ortiq ko’radilar, uning manfaati uchun o’zlarining shaxsiy manfaatlaridan kechadilar, xalq manfaati uchun o’zlaridagi kuch-g’ayrat va boyliklarini ayamaydilar”, - deb e’tirof etadi alloma.[1]

Bundan tashqari, Sharq mutafakkirlarining strategik tushunchalari ta’lim muassasasini boshqarishda qaror qabul qilish jarayonlaridan xabardor qilishi mumkin. Raqobat landshaftini o’rganish, kuchli va zaif tomonlarini baholash va aniq maqsadlarni shakllantirish orqali rahbarlar tashkilot maqsadlariga erishish uchun samarali strategiyalarni ishlab chiqishi mumkin. Sharq mutafakkirlarining rejalashtirish, tayyorgarlik va moslashishga urg’u berishi ta’lim muassasalariga muammolarni hal qilishda va doimiy rivojlanayotgan ta’lim landshaftidagi imkoniyatlardan foydalanishda yordam beradi.

Xulosa o’rnida aytish mumkinki, Sharq mutafakkirlari asarlari orqali ta’lim muassasalarini boshqarishni rivojlantirish strategiyasi ta’lim sohasi rahbarlari uchun qimmatli fikrlarni beradi. Sharq mutafakkirlarining axloqiy tamoyillarini, donoligini va strategik aql-idrokini birlashtirgan holda, ta’lim muassasasi boshqaruvida uning samaradorligini oshirishi, doimiy takomillashtirish madaniyatini rivojlantirishi va barqaror muvaffaqiyatlarga erishishi mumkin. Sharq falsafasining abadiy hikmatini o’zlashtirish, ta’lim boshqaruvi murakkabliklarini engib o’tishlari, mukammallikka ilhom berishlari va kelajak avlodlar uchun yorqin kelajakni shakllantirishlari uchun asos bo’la oladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abu Nasr Farobiy. “Fozil odamlar shahri”. Toshkent. Yangi avlod. 2016. 280-284- b